

УДК 336.77.067

Козубович Л. – ст. гр. 6ф

Бердянський державний педагогічний університет

МОДЕЛІ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

Науковий керівник: д.е.н., професор Жигір А.А.

Kozubovych L.

Berdyansk State Pedagogical University

CREDIT SCORING MODELS BORROWER

Supervisor: prof. Zhyhir A.A.

Ключеві слова: кредитоспроможність, , моделі оцінки

Keywords: creditworthiness, evaluation model

У сучасних умовах господарювання фінансовий сектор, в тому числі така його складова, як кредитні інститути, є найважливішим інфраструктурним елементом, що сприяє зміцненню та всебічному розвитку ринкової економіки. Висока ризикованість банківської діяльності пов'язана з умовами і результатами діяльності його клієнтів. Кредитні операції банку є ведучими серед інших як по прибутковості, так і за масштабністю розміщення коштів. У нинішніх умовах господарювання комерційні банки змушені працювати в надзвичайних обставинах. Вони опинилися в центрі багатьох суперечливих, кризових і важко прогнозованих процесів, що відбуваються в економіці, політиці і соціальній сфері. Криза неплатежів підвищує ризик неповернення позики клієнтом банку. Тому зараз особливо важливе значення набувають методики оцінки якості потенційних клієнтів. Вихідним моментом в оцінці можливостей потенційного клієнта, який бажає отримати кредит, є визначення банком можливості позичальника повернути основну суму кредиту в обумовлений час і сплатити відсотки за користування ним. Один з основних способів уникнення неповернення позики є ретельний і кваліфікований відбір потенційних позичальників. Головним засобом такого відбору є економічний аналіз діяльності клієнта з позиції його кредитоспроможності. Ефективна організація процесу оцінки кредитоспроможності позичальника дозволяє знизити рівень кредитних ризиків банку і створити необхідні умови для якісного обслуговування клієнтів банку, які пред'являють попит на кредитні продукти. Питання оцінки кредитоспроможності позичальників достатньо глибоко досліджені у працях українських учених, зокрема І. Ададунова, О. Бандурки, Ю. Бугеля, Н. Бунге, В. Вітлінського, О. Дзюблюка, Н. Клебанова, В. Кочеткова та ін.

Метою дослідження є виявлення ефективності методик оцінки якості потенційних позичальників.

Один з основних способів уникнення неповернення позики є ретельний і кваліфікований відбір потенційних позичальників. Головним засобом такого відбору є економічний аналіз діяльності клієнта з позиції його кредитоспроможності. Кредитоспроможність позичальника (суб'єкта господарювання) - це його комплексна правова та фінансова характеристика, представлена фінансовими і нефінансовими показниками, що дозволяє оцінити його можливість в майбутньому повністю і в строк, передбачений у кредитному договорі, розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями перед кредитором, а також визначає ступінь ризику банку при кредитуванні конкретного позичальника [1].

Мета аналізу кредитоспроможності позичальника полягає в комплексному вивченні його діяльності для обґрунтованої оцінки можливості повернути надані йому ресурси. [2] Застосовувані в даний час і рекомендовані способи оцінки кредитоспроможності спираються головним чином на аналіз даних про діяльність позичальника в попередньому періоді. При всьому значенні такої оцінки вона не може вичерпному чином характеризувати кредитоспроможність позичальника в майбутньому періоді. Серед підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників можна виділити дві групи моделей (рис.1) [3].

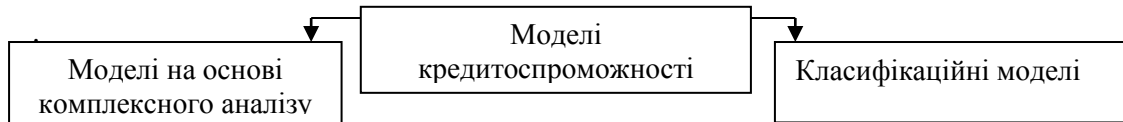

Рис.1 Моделі кредитоспроможності позичальника

Класифікаційні моделі дають можливість групувати позичальників: прогностичні моделі дозволяють диференціювати їх залежно від імовірності банкрутства; рейтингові - залежно від їх категорії, що встановлюється за допомогою групи розраховуються фінансових коефіцієнтів і привласнюються їм рівнів значущості. Недоліками класифікаційних моделей є їх «замкнутість» на кількісних чинниках, довільність вибору системи кількісних показників, висока чутливість до недостовірності вихідних даних, громіздкість при використанні статистичних міжгалузевих і галузевих даних. У рамках комплексних моделей аналізу можливо поєднання кількісних і якісних характеристик позичальника. Попередній аналіз кредитоспроможності позичальника повинен включати такі етапи: формування інформаційної бази аналізу кредитоспроможності; оцінка достовірності наданої інформації; попередня оцінка потенційного позичальника; обробка отриманої інформації; порівняльний аналіз отриманих фінансових коефіцієнтів з нормативними значеннями; якісний аналіз фінансових коефіцієнтів; визначення ваги фінансових коефіцієнтів в рейтинговому показнику; розрахунок рейтингового (інтегрального) показника організації-позичальника; присвоєння позичальникові класу (рейтингу) на основі інтегрального показника; аналіз нефінансових (якісних) показників; висновок (висновок) за підсумками оцінки кредитоспроможності позичальника, визначення перспектив його розвитку для вирішення питання про умови і можливості надання кредиту. У сучасних умовах комерційні банки розробляють і використовують власні методики оцінки кредитоспроможності позичальників з урахуванням інтересів банку.

Отже, одним з основних способів уникнення неповернення позики є ретельний і кваліфікований відбір потенційних позичальників. Головним засобом такого відбору є економічний аналіз діяльності клієнта з позиції його кредитоспроможності. Ефективна організація процесу оцінки кредитоспроможності позичальника дозволяє знизити рівень кредитних ризиків банку і створити необхідні умови для якісного обслуговування клієнтів банку, які пред'являють попит на кредитні продукти.

Література

1. Монографія / За ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: «Карт-Бланш», 2007. – 308 с
2. Островская, О.М. Банковское дело [Текст] / О.М.Островская. – М.: Гелиос АРВ, 1999. – 400 с. – ISBN 5-85438-023-4.
3. Вовк В.Я. Кредитування і контроль: Навч. посіб. / В.Я.Вовк, О.В. Хмеленко. – К.: Знання, 2008. – 463 с.